

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.337/2012/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Porkoláb Lajosné dr. ügyvéd ügyintézése mellett a számú Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. M. B. jogtanácsos (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 10.P.21.074/2009/55. számú ítélete ellen az alperes részéről 59. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 12 038 245 (tizenkétmillió-harmincnolcezer-kétszáznegyvenöt) Ft-ra leszállítja. Mellőzi az alperes 2007. május hó 31. napi kezdő időponttal meghatározott késedelmi kamatfizetési kötelezettségét 1 528 250 (egymillió-ötszázhuszonnyolcezer-kétszázötven) Ft tőkeösszeg után, és 2007. június hó 15. napjától fizetendő késedelmi kamat alapjául szolgáló tőkeösszeget 1 038 245 (egymillió-harmincnolcezer-kétszáznegyvenöt) Ft-ra leszállítja. Az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 254 781 (kétszázötvennégyezer-hétszáznyolcvanegy) Ft-ra, míg az államnak külön felhívásra megtérítendő kereseti illeték összegét 541 721 (ötszáznegyvenegyezer-hétszázhuszonegy) Ft-ra szállítja le. A felperes részéről az államnak külön felhívásra megtérítendő kereseti illeték összegét 358 279 (háromszázötvennyolcezer-kettőszázhetvenkilenc) Ft-ra felemeli, egyebekben az ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 207 907 (kettőszázhétezer-kilencszázhet) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 963 087 (kilencszázhatvanháromezer-nyolcvanhét) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, továbbá kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak - ugyancsak az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 439 213 (négy százharminckilencezer-kettőszáz tizenhárom) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2006. január hó 19. napján az alperes megrendelőként fővállalkozási szerződést kötött a **"H" Kft.**-vel a **"K-ban"** létesítendő tejfeldolgozó üzem kivitelezésére.

2007. február hó 11. napján a **"H" Kft** engedményezőként, az alperes és a **"P" Kft.** kötelezettként engedményezési keretszerződésnek címzett szerződést kötöttek, amelyben rögzítették, hogy az engedményező, mint a tejfeldolgozó üzem generálkivitelezője a munkálatok elvégzésével az okiratban 1-7. pontok alatt felsorolt alvállalkozókat bízta meg, köztük a **"K" Bt.**-t és a **"F" Bt.**-t. A szerződés 1. pontja szerint az engedményező a felsorolt alvállalkozók által elvégzett munkának megfelelő tartozását a szerződő felek között létrejött kölcsönszerződés alapján járó 50 000 000 Ft összegig e szerződéssel közvetlenül a kötelezetteknek ruházta át. Az alvállalkozók felé fennálló tartozás összegét a szerződés 1. számú melléklete tartalmazta, s e szerint a **"K" Bt.** felé 16 000 000 Ft, a **"F" Bt.** felé 5 500 000 Ft tartozás állt fenn. A szerződés 2. pontja szerint az 1. pontban meghatározott összegig fennálló tartozás erejéig a kötelezettek az engedményező helyébe léptek azzal, hogy joguk volt az elvégzett alvállalkozói munkák felülbírálására, míg a **"H" Kft.** már nem jogosult az alvállalkozók által végzett munkákból eredő követelések érvényesítésére, valamint a kölcsönszerződésből eredő igények érvényesítésére. A 4. pont szerint a kötelezettek az 1. pontban meghatározott összegig fennálló tartozást az alvállalkozókkal történő - írásban rögzített és e keretszerződéshez csatolt - egyeztetés során megállapított összegben és fizetési ütemezésben rögzített határidőben közvetlenül az alvállalkozóknak fizetik meg. Az alperes tehát az alvállalkozók felé fennálló lejárt vállalkozói díjtartozást átvállalta.

2007. április hó 19. napján a peres felek között egy kölcsönszerződés és egy biztosítéki nyilatkozat címzésű szerződés jött létre. Az előbbi okirat szerint a felperes 21 000 000 Ft kölcsönt adott az alperesnek, aki vállalta, hogy a szerződésben rögzített 5 részletben és határidőben a tartozását visszafizeti, késedelme esetén pedig a tőkeösszeg után a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamatot is fizet. A biztosítéki nyilatkozatban a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** által a tejüzem kivitelezése során végzett munkák hiányosságaira és pótlására vonatkozó, a szerződés mellékletében felsorolt munkálatokat a cégeknél e nyilatkozat aláírásától számított legkésőbb 2 napon megkezdeti és azokat 10 napon belül maradéktalanul elvégzetteti, befejezteti. Amennyiben erre nem kerül sor, az alperes jogosult lesz más vállalkozót a munkával megbízni, s a kivitelezés díját a műszaki ellenőre által igazolt számla ellenében a nyilatkozatot tevőknek benyújtani.

A **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** ezt követően a tejfeldolgozó üzem területére felvonultak, a munkák elvégzését megkezdték, ám nem fejezték be, hanem pár nap elteltével a munkaterületről levonultak, mert az alperes a felperes felé nem fizette meg a kölcsöntartozás esedékes részletét.

2007. április hó 30. napján az alperes megrendelőként az **"X" Kft.**-vel kötött vállalkozási szerződést a **"H" Kft.**-vel kötött engedményezési szerződés mellékletét képező hibajegyzékben felsorolt munkák és a még hiányzó további munkák elvégzése céljából 27 600 000 Ft díj kikötése mellett.

2007. május hó 31. napján az alperes megfizetett a felperesnek 1 000 000 Ft-ot.

A felperes a keresetében 20 000 000 Ft kölcsön és annak késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a kölcsönszerződés színleltségére hivatkozással. Az elsőfokú bíróság a 10.P.20.166/2008/19. szám alatt meghozott ítéletében az alperest a kereset szerint marasztalta. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pf.II.20.036/2009/4. szám alatti végzésével hatályon kívül helyezte, s az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, mert az alperes által előterjesztett - a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** hibás teljesítésére alapított - beszámítási kifogás nem került elbírálásra. Rámutatott az ítéltábla, hogy a tejüzem létesítése érdekében a megrendelő alperes és a fővállalkozó **"H" Kft.** között jött létre a szerződés. A **"H" Kft.** alvállalkozója volt a **"K" Bt.**, míg a **"F" Bt.** közvetlen jogviszonyban nem a **"H" Kft.**-vel állt, hanem a **"H" Kft.** az **"A" Bt.**-vel állt közvetlen jogviszonyban, míg a **"F" Bt.** ezen bt-vel állt jogviszonyban. Az alperes és a **"K" Bt.**, valamint a **"F" Bt.** közvetlen jogviszonyban nem álltak egymással, ugyanakkor az alperes az engedményezési szerződésnek címzett okirattal a **"H" Kft.** tartozását átvállalta - amihez a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** hozzájárult -, a lejárt vállalkozói díjat az alperes már e két betéti társaság felé volt köteles megfizetni. A felperes a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** felé 21 000 000 Ft-ot a saját vagyonából megfizetett az alperes helyett (a felperes a **"K" Bt.** tagja), melyet a fenti betéti társaságok el is ismertek, ezért alappal érvényesítette a követelését, amivel szemben az alperes beszámíthatja a két betéti társaság hibás teljesítése miatt keletkező szavatossági igényét.

A megismételt eljárásban kiegészített bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a **"H" Kft.** 2006. január hó 24. napján kötött vállalkozási szerződést az **"A" Bt.**-vel, melynek értelmében az **"A" Bt.** a tejfeldolgozó üzem komplett kivitelezési munkálatait - az elektromos munkálatok és a gépészet kivételével - kulcsrakész állapotban végzi el az 1. számú melléklet szerint. Ezen munkálatokba a 3. pont szerint a földmunkák, a falazatok, földemek, tetőszerkezeti héjazatok kialakítása, a nyílászárók, vakolás, aljzatbetonok és a burkolatok létrehozása tartozott.

Az **"A" Bt.** és a **"K" Bt.** között 2006. június hó 20. napján jött létre vállalkozási szerződés, melynek értelmében a vállalkozó **"K" Bt.** elvégzi a vakolás, hőszigetelés, talajnedvesség elleni szigetelés, aljzatbetonozás, burkolási, vasszerelési és festési munkálatokat, s a munkákért járó díjat felmérés alapján számlázza, a m²-enkénti egységárat a szerződés 2. pontja rögzítette. A szerződést két alkalommal - 2006. augusztus hó 28. és október hó 26. napjain - módosították a teljesítési határidő és a végzendő munkanemek vonatkozásában.

2006. április hó 24. napján a megrendelő **"H" Kft.** és a vállalkozó **"F" Bt.** között vállalkozási szerződés jött létre a tejfeldolgozó üzem elektromos munkáira 28 200 000 Ft díj kikötése mellett.

Az alperes és a **"H" Kft.**, valamint a **"P" Kft.** közötti „engedményezési szerződés” tartalmazta, hogy a **"H" Kft.**-nek lejárt tartozása van a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** felé 21 500 000 Ft összegben. Ezt követően került sor 2007. április hó 19. napján a kölcsönszerződés megkötésére, mely szerint a felperes 21 000 000 Ft-ot kölcsönadott az alperesnek; a valóságban a kölcsönszerződés megkötése előtt ezt az összeget a felperes megfizette a **"K" Bt.** és a **"F" Bt.** részére. A kölcsönszerződés mellékletét képező biztosítéki nyilatkozat elnevezésű okirat részét képezte egy hibalista.

A felperes a megismételt eljárásban a keresetét változatlanul fenntartotta, s abban az alperest kölcsöntartozás jogcímén 20 000 000 Ft tőke, valamint 1 000 000 Ft tőke után 2007. április hó 30. napjától 2007. május hó 30. napjáig járó, 1 000 000 Ft tőke után 2007. április hó 30. napjától, 3 000 000 Ft tőke után 2007. május hó 31. napjától, 5 000 000 Ft tőke után 2007. június hó 15. napjától, 5 000 000 Ft tőke után 2007. július hó 16. napjától és 6 000 000 Ft tőke után 2007. július hó 31. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes továbbra is a kereset elutasítását kérte. A keresettel érvényesített tartozása fennállását nem vitatta, ám azzal szemben beszámítási kifogást terjesztett elő a **"K" Bt.** teljesítésével összefüggésben 14 986 963 Ft, míg a **"F" Bt.** teljesítésével összefüggésben 4 995 655 Ft összegben, amelyet a felperes mindössze 2 471 750 Ft erejéig ismert el.

Az elsőfokú bíróság az 55. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 17 528 250 Ft tőkét és 1 528 250 Ft tőke után 2007. május hó 31. napjától, 5 000 000 Ft tőke után 2007. június hó 15. napjától, 5 000 000 Ft tőke után 2007. július hó 16. napjától, 6 000 000 Ft tőke után pedig 2007. július hó 31. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 825 500 Ft perköltséget, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest 792 000 Ft, míg a felperest 108 000 Ft le nem rótt kereseti illeték állam javára történő megtérítésére is kötelezte.

Határozatának indokolása szerint a kölcsönszerződés 2007. április hó 19. napján történt megkötése alkalmával tartalmilag két megállapodás született. Az egyik szerint, mivel a felperes már a kölcsönszerződés megkötése előtt megfizette az alperes tartozását a két betéti társaság felé, az alperes vállalta ezen összeg megfizetését a felperesnek. A másik megállapodásban a felperes a két betéti társaság nevében vállalta, hogy a vállalkozási szerződések teljesítéséből eredő hibákat, hiányokat 10 nap alatt kijavítja, pótolja. A kölcsönszerződés a már lejárt vállalkozói díjra vonatkozott. A Ptk. 328. §-ának (1) bekezdése szerinti engedményezésről nem lehetett szó, mert ebben az esetben a két betéti társaság ruházhatta volna át az alperessel szemben fennálló követelését a felperesre, ám a szerződés a peres felek között jött létre. A tartozás átvállalásáról sem lehetett szó, mert a tartozás a szerződéskötéskor már nem állt fenn, azt a felperes ezen jogügylet előtt ugyanis már kifizette. Ténylegesen a Ptk. 286. §-ának (1) bekezdése szerinti harmadik személy részéről történt teljesítésre került sor, amit a kötelezett alperes később tudomásul vett, és

emiatt kötötték meg a felek a kölcsönszerződést. Ennek során a felperes az üzletvezetése alatt álló bt-t ("**K" Bt.**) képviselhette, és a "**F" Bt.** vonatkozásában sem volt álképviselőnek tekinthető, mert ez utóbbi a teljesítést a felperes részéről elfogadta és a hibák kijavítása érdekében a munkahelyen felvonult.

A felperes több alkalommal felhívta az alperest a kölcsönszerződésben rögzítettek teljesítésére. Nyilvánvaló, hogy a hibák kijavítására irányuló megállapodás teljesítésének az volt a feltétele, hogy az alperes a felperes részére a kölcsönösszeget az előírt részletekben megfizeti. Azzal, hogy az alperes a kölcsönszerződés szerinti határidőben nem teljesített a felperes felé, s emiatt a vállalkozók a munkaterületről 2007. márciusában levonultak, a hibák kijavítására irányuló megállapodástól való elállásra került sor. Ezt az alperes is tudomásul vette, mivel 2007. április hó 30. napján az "**X" Kft**-vel kötött vállalkozási szerződést részben az el nem végzett munkálatok befejezésére, részben pedig a hibák javítására. Abból, hogy az alperes 2007. május hó 31. napján megfizetett a felperesnek 1 000 000 Ft-ot a kölcsönszerződés alapján, az is megállapítható, hogy az előbbi megállapodás megszűnése a kölcsönszerződés hatályát nem érintette, mivel az alperes a vállalkozók levonulását követően teljesített.

Az általa előterjesztett beszámítási kifogás miatt az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a betéti társaságok hibás és hiányos teljesítése pontosan milyen munkálatokat érintett. A kérelmére kirendelt **J. J.** igazságügyi szakértő a "**K" Bt.** és "**F" Bt.** teljesítéseinek körében alapvetően 4 dokumentumra támaszkodhatott: a **L. G.** műszaki ellenőr által kiállított okiratokra, az alperes megbízásából **M. G.** által 2008. július hó 28. napján készített magánszakértői véleményre, a kölcsönszerződés mellékletét képező hibajegyzékre és az "**X" Kft**-vel kötött vállalkozási szerződéshez tartozó teljesítési igazolások műszaki tartalmára. **M. G.** magánszakvéleményét a szakértő nem tartotta elfogadhatónak, mert egyrészt a javítási költségek tekintetében az alvállalkozási szerződésben rögzített költségeket nem vette figyelembe, másrészt olyan munkanemeket is elszámolt, amelyek nem tartoztak a betéti társaságok által vállalt munkák körébe.

A "**K" Bt.** utólagos mennyiségi felmérés és rögzített egységár alapján kalkulálta a díját, míg a "**F" Bt.** vállalkozói díja átalányáron került meghatározásra.

A "**K" Bt.** vállalta a gépi és kézi vakolást (ide értve a mennyezet vakolását is), hőszigetelést hálózással, talajnedvesség elleni szigetelést, aljzatbetonosát, burkolási munkákat, vasszerelési munkákat, festési munkákat, külső homlokzat színezését, lábazat műgyantás színezését, ereszdeszkázat készítését, mázolását, hideg raktárak hőszigetelését, továbbá a tejbefogadó épületrész alapozásának megépítését 4 db gépalap készítésével és 54 db nyílás befedésével. A "**K" Bt.** által végzett munkálatok - amelyeket a 28. sorszám alatti alapszakvélemény 2. számú melléklete tartalmaz - értéke a teljesítési igazolások alapján 32 393 751 Ft. Azok vonatkozásában javítási és értékcsökkenés keletkezett: 2007. évi árszinten 2 036 152 Ft javítási költség (a kölcsönszerződés mellékletét képező hibajegyzék szerint) és 2010. évre vetített 1 191 894 Ft értékcsökkenés. A "**F" Bt.** esetében az elmaradt munkák díja 5 381 855 Ft volt, amelyek 2007. évi árszinten 5 769 348 Ft-ból pótolhatóak; az elvégzett munkák értéke 22 818 145 Ft volt.

Az alperes vitatta a szakértő megállapításait, azonban az elsőfokú bíróság felhívása ellenére megfelelő adatokat, illetőleg okiratokat nem szolgáltatott. Az alperes kifogásával szemben rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a szakértő szakkérdésben volt köteles állást foglalni, jogkérdésben azonban nem, ennek megfelelően a szerződések értékelése nem tartozott a feladatkörébe, ahogy okiratok (az anyagvásárlásra vonatkozó számlák) beszerzése sem. Az alperes kifogására a szakértő a **"F" Bt.** részéről el nem végzett munkálatokat a szakvéleményének 41. sorszáma alatti kiegészítésében felsorolta és azokat tételesen beárazta, továbbá előadta, hogy a padlóburkolatoknál számolta el a csempeburkolat értékcsökkenését. Az alperes kifogásolta, hogy a teljesítési igazolásokat a megrendelő vagy a generálkivitelező, illetve a műszaki ellenőr nem jegyezte ellen. E körben hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy az alperes kötelezettsége volt az adatszolgáltatás, és mivel az alperes egyéb okiratokat nem szolgáltatott, a szakértőnek a rendelkezésre álló adatok alapján kellett elkészítenie a szakvéleményét. Az okiratok hiányából vagy nem megfelelő kiállításából eredő bizonytalanságok az azok szolgáltatására köteles alperes terhére voltak értékelendőek.

Az alperes kifogásával ellentétben a szakértő az értékcsökkenést, illetőleg a javítási költségeket az egyes alvállalkozók esetében kimutatta, s az értékcsökkenések az 1. számú összesítő táblázatban kerültek összevonásra és figyelembevételre. Mivel a M-féle szakvélemény nem csak a felperesi érdekkörbe tartozó, hanem egyéb vállalkozók teljesítéseit is értékelte, ezért az általa meghatározott 3 %-os összértékcsökkenés nyilvánvalóan nem vonatkozhatott a felperesi érdekkörbe tartozó betéti társaságok által végzett hibás teljesítés értékcsökkenésére.

A szakértő annak ellenére nem tartotta indokoltnak a burkolat cseréjét, hogy az alperes szerint a folyósokon keresztül zajló anyagvontatás miatt annak tisztítása a burkolat osztályon aluli voltára is figyelemmel rendkívül nehézkes, ezért az elsőfokú bíróság is értékcsökkenést számolt el, figyelemmel az épületre kiadott használatbavételi engedélyre is, ami a beépített anyagok megfelelő minőségét valószínűsítette. Ugyan az alperes vitatta, hogy technológiai szigetelés készült-e, ám ezt a szakértő teljes bizonyossággal megerősítette, továbbá ezt a munkát az **"A" Bt.** le is igazolta. A javítás költségének 2007. évi árszinten való elszámolását az indokolta, hogy abban az évben történt meg ténylegesen a hibák kijavítása.

A kiegészített szakvéleményt a fentiek szerint aggálytalannak fogadta el az elsőfokú bíróság. Mivel az alperes kizárólag az eredeti vállalkozói díjba jogosult a követelését beszámítani, s e két bt-nek járó teljes vállalkozói díj a szakvélemény szerint meghaladta a beszámítható összeget (a **"F" Bt.** elmaradt munkarészei, a **"K" Bt.** által végzett elmaradt munkarészek, valamint az értékcsökkenés), az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogásának kizárólag a felperes által elismert rész erejéig adott helyt, figyelemmel a Pp. 215. §-ára is. A perköltség viseléséről a felek részleges pernyertességére figyelemmel a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján döntött.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes keresetének a teljes elutasítását, vagylagosan pedig az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb

tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Arra hivatkozott, hogy a perben szerzett szakvélemény nem volt aggálytalan, mert a szakértő nem vizsgálta kellőképpen a benyújtott okiratokat, s emiatt megfelelő véleményt sem adhatott. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés alapja nem az elvégzett munkák utáni lejárt vállalkozói díjkövetelés volt. Mivel a felperes üzletvezetése alatti betéti társaság munkája nem került teljesítésre, ezért vállalkozói díjra sem tarthat igényt. Hiányosnak tartotta az első fokú ítélet indokolását a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében, valamint kifogásolta, hogy a beszámított követelés után nem került sor a késedelmi kamatok elszámolására. Az el nem végzett munkák ellenértékével jogosult volt csökkenteni a betéti társaságok részére járó díjat, így azt be is számíthatta a felperes követelésébe. Vitatta, hogy a kölcsönszerződés teljes bizonyító erejű magánokirati formában készült volna, ami miatt „ismételten vizsgálat alá kell vonni a kölcsönszerződés jogi megítélését”. Bevételi pénztárbizonylatok hiányában nem igazolt az, hogy a felperes 21 000 000 Ft-ot megfizetett volna a betéti társaságoknak. Álláspontja szerint a szakértőnek „a teljes eljárási anyagot” és valamennyi vállalkozási szerződést kellett volna értékelnie, így a közvetlenül neki átadott fényképfelvételeket is. Sérelmezte, hogy a perben eljáró szakértő a magánszakértő megállapításait nem fogadta el, de a véleményét alapul mégis felhasználta, s azt is, hogy a **M. G.** által meghatározott 3 %-os értékcsökkenést nem számolta el a két betéti társaság terhére. A használatbavételi engedélyből nem következik, hogy minden munka befejezésre került, méghozzá I. osztályú minőségben. Hiányosnak tartotta az első fokú ítélet indokolását abban a vonatkozásban is, hogy abból nem állapítható meg, milyen alapon történt javára az adott összegű beszámítási kifogás elszámolása.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést kisebb részben alaposnak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, ám abból téves jogi következtetésre jutott.

Az alperesnek a felperessel szemben fennálló tartozása tekintetében az ítélet tábla csupán visszautal az első fokú ítélet indokolásában írtakra, s ezzel párhuzamosan a Debreceni Ítélet tábla Pf.II.20.036/2009/5. számú végzésében kifejtett álláspontra anélkül, hogy azokat ehelyütt megismételné. Emellett viszont megjegyzi, hogy a megismételt eljárásban az alperes védekezése is kizárólag a beszámítási kifogásának érvényesítésére korlátozódott, érdemi védekezést a kölcsönszerződésbe foglalt tartozással kapcsolatban már nem érvényesített, mégis a fellebbezésében kifejtett véleménye szerint „ismételten vizsgálat alá kell vonni a kölcsönszerződés jogi megítélését”, mert az nem a teljes bizonyító erejű magánokiratokra előírt formában készült. Ezen állásponttal szemben a teljes bizonyító erő (Pp. 196. §-ának (1) bekezdése) nem az okiratba foglalt nyilatkozat valóságát (az abban említett esemény tényleges megtörténtét), hanem azt bizonyítja az ellenkező

bebizonyításáig teljesen, hogy annak kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette. Maga az alperes sem vonta kétségbe, hogy a kölcsönszerződés közte és a felperes között létrejött, amelynek az általa újból vizsgálni kért „jogi megítélése” független a felek megállapodását tartalmazó okirat teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt, avagy pedig egyszerű okirati jellegétől, így még az alperesi hivatkozás helytállósága sem eredményezhette volna ez okból a kötelezettségvállalásának korábbiaktól eltérő jogi megítélését.

Az alperes azt is hiányolta, hogy a felperes bevételi pénztárbizonylatokkal nem igazolta a betéti társaságok részére a 21 000 000 Ft megfizetését. Ennek újfent nem volt jelentősége, mert egyrészt formális bizonyítás hiányában ezen tényállási elem megállapítása lehetséges volt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, másrészt a felperesi teljesítés igazolására szolgáló pénztárbizonylatok hiánya sem változtat azon a tényen, hogy az alperes szerződéses nyilatkozatával kötelezettséget vállalt a felperes felé 21 000 000 Ft kölcsön visszafizetésére. Amennyiben az alperes állításának megfelelően feltételeznénk azt, hogy a kölcsönszerződés megkötését megelőzően a felperes nem fizetett meg a két betéti társaságnak ilyen összegben az alperes helyett vállalkozói díjat, akkor ad absurdum az a következtetés is adódhatna, hogy mivel a peres felek közötti kölcsönügylet e két betéti társaságtól független, ezért azok teljesítésének hibás és hiányos volta miatt az alperes sem lenne jogosult arra alapított beszámítási kifogást érvényesíteni a kereseti követeléssel szemben.

Az ítéletábra nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az alperes csak a vállalkozói díjjal szemben lett volna jogosult a két betéti társaság teljesítésének hibás és hiányos volta miatti követelését beszámítani. Amint arra az ítéletábra már a korábban meghozott végzésében is rámutatott, az alperesi követelésnek a felperes követelésével szembeni beszámíthatóságát a felperesnek „biztosítéki nyilatkozatba” foglalt kötelezettségvállalása alapozta meg. Miként ezt maga az elsőfokú bíróság is megállapította: a 21 000 000 Ft kölcsön visszafizetése nem volt feltétlen kötelezettsége az alperesnek, hanem ahhoz az ott felsorolt hiányzó munkák elvégzése és a hibás munkarészek kijavítása volt szükséges, amelynek elmaradása esetén az alperes jogosultságot szerzett e munkákkal harmadik személyt megbízni és azok költségét a nyilatkozatot tevő felperessel szemben érvényesíteni. Az alperes ennek megfelelően a Ptk. 296. §-ának (1) bekezdése alapján jogosult volt a felperesi érdekkörbe tartozó vállalkozók hibás és hiányos teljesítése miatt fennálló követelését a felperes kölcsönszerződésen alapuló követelésébe beszámítani. Ezzel ellentétes álláspont azt a képtelenséget eredményezhetné, hogy a kötelezettet az őt a jogosulttal szemben megillető követelés beszámítása elől önmagában azzal el lehetne zárni, ha a jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítés (Ptk. 286. §-a) elfogadná, s amely esetben a követelések egybeszámítása helyett mindenki a saját követelésének önálló érvényesítésére kényszerülne viselve az egyik vagy másik követelés esetleges behajthatatlanságából eredő kockázatot (az engedményezésnél a jogalkotó éppen az ilyen esetek megakadályozása végett iktatta be a Ptk. 329. §-ának (3) bekezdése szerinti szabályt). Itt utal az ítéletábra arra, miszerint a fellebbezés XIII. pontjában írtakkal ellentétben az elsőfokú bíróság indokát adta, hogy miért csak a felperes által elismert összegű követelés beszámításának adott helyt: álláspontja szerint ugyanis az alperes a felperessel szemben beszámítási

kifogást nem érvényesíthetett, de mivel a felperes azt részben elismerte, ezért a kereseti kérelemhez kötöttség Pp. 215. §-ában rögzített elve alapján ezt nem hagyhatta figyelmen kívül a döntése meghozatalánál.

Az alperes a fentiek szerint tehát jogosult volt a felperesi érdekkörbe tartozó vállalkozók hibás teljesítése miatti követelésének a beszámítására, amelyet a felperes fellebbezési ellenkérelmében írtakkal (2. pont) ellentétesenösszepszerűségében határozottan is megjelölt 19 982 618 Ft összegben (a megismételt eljárásban 4. sorszám alatt előterjesztett beadványában), amit a 7. sorszám alatti iratában akként részletezett, hogy a **"K" Bt.** hibás teljesítése miatt 14 986 963 Ft-ot, míg a **"F" Bt.** hibás teljesítése miatt 4 995 655 Ft-ot kíván beszámítani. Utóbb az alperes - anélkül, hogy az előbb említett követelésekösszepszerűségén a per folyamán bármikor is változtatott volna - az 51. sorszám alatti iratában további 3 138 240 Ft, mint „várható javítási költséget” is beszámítani kívánt a kereseti követeléssel szemben.

Az elsőfokú bíróság a beszámítással kapcsolatos eltérő jogi álláspontja ellenére a számára előírt bizonyítást lefolytatta, aminek következtében lehetőség volt az ítéletének érdemi felülbírálatára. A megismételt eljárásban szerzett - többszörösen kiegészített - szakvéleményt az alperes fellebbezésében írtakkal ellentétben az ítéletábra maga is aggálytalannak találta, s az alperes kifogásait nem osztotta.

Az alperes kifogásolta, hogy a szakértő nem értékelte a teljes eljárási anyagot és valamennyi vállalkozási szerződést, amivel szemben rámutat az ítéletábra, hogy az alperes a felperessel kötött szerződés szerint az ott felsorolt munkák elvégzésével összefüggő beszámításra szerzett jogosultságot, ennek megfelelően a szakértő feladatát is csak a perbeli két alvállalkozó teljesítésével összefüggő vizsgálat képezte. Az alperes alaptalanul kérte számon a szakértőtől olyan okiratok értékelésének a hiányát, amelyek a peres iratok között nem voltak fellelhetők, s amelyek rendelkezésre bocsátása a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján bizonyításra kötelezett alperes feladata lett volna a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján, aki az elsőfokú bíróság erre vonatkozó figyelmeztetése ellenére is csupán a szakértői bizonyításra vonatkozó indítványát ismételte meg (39. sorszám alatti jegyzőkönyv). Az alperes sérelmezte, hogy a szakértő a részére közvetlenül átadott fényképfelvételeket nem értékelte, ám ezeket a perbíróság felé az előbbi - a szakértő értékelésének elmaradására vonatkozó - felismerését követően sem csatolta és nem is konkretizálta, hogy melyik felvétel alapján mit kellett volna a szakértőnek vizsgálnia, s azzal szemben mit és hogyan, illetőleg és miért rosszul értékelt a szakértő.

Sérelmezte, hogy a perben eljáró szakértő a magánszakértő megállapításait nem fogadta el, de a véleményét alapul mégis felhasználta. Az elsőfokú bíróság kellő választ adott erre a kifogásra: önmagában az a körülmény, hogy a perben eljáró szakértő tévesnek tartotta a magánszakértő vizsgálatának a terjedelmét és következtetéseit, nem jelenti egyben azt is, hogy a magánszakértő által feltárt - és az alperes által nyilvánvalóan helyesnek tartott - tényekre nem lehetett volna figyelemmel, e két dolog ugyanis nem zárta ki egymást. Az alperes alaptalanul hiányolta, hogy **J. J.** szakértő a végkövetkeztetése kialakításánál a **M. G.** magánszakértő által meghatározott 3 %-os értékcsökkenést nem számolta el a két betéti társaság terhére. Értékcsökkenésről a "F" Bt. esetében nem lehetett beszélni, hiszen

nála el nem végzett munkákról volt szó, amelyek vonatkozásában fogalmilag kizárt az értékcsökkenés alkalmazása, míg a **"K" Bt.** tekintetében az egyes hibás munkarészekhez - a kivitelezés osztályba sorolásától függően - konkrétan meghatározott értékcsökkenés elszámolására került sor. Az alperes által hiányolt további 3 %-os levonás ténylegesen az értékcsökkenés kétszeres figyelembevételét jelentette volna, amire nem volt lehetőség. Itt utal az ítélet tábla arra, hogy a fellebbezésben írtakkal ellentétben a használatbavételi engedélyből nem következett, miszerint minden munka befejezésre került, méghozzá I. osztályú minőségben, ilyet a szakértő sem állapított meg. Ezzel szemben azt mondta a 2011. május hó 4. napján megtartott tárgyaláson történt meghallgatása alkalmával, hogy amennyiben a gyenge- és az erősáramú vezetékek nem megfelelő anyagból készültek volna, illetőleg a beépített anyagok minőségére negatív tartalmú tanúsítvány állt volna rendelkezésre, azokat a szakhatóság nem vette volna át (ami nyilvánvalóan előfeltétele a használatbavételi engedély kiadásának), valamint a 2011. szeptember hó 14. napján megtartott tárgyaláson azt nyilatkozta, hogy a használatbavételi engedély a mű rendeltetészerű használatra alkalmas állapotára utal.

A szakértő a **"F" Bt.** által el nem végzett munkák értékét nettó 4 839 759 Ft-ban határozta meg, s mivel az alvállalkozó a költségvetésben írtakhoz képest alacsonyabb összegben kalkulálta a vállalkozói díját, az elmaradt munkák szerződés alapján számított díját 4 484 879 Ft-ra tette. Bármelyik díjat is vesszük alapul, mindkettő bruttó összege (az általános forgalmi adóról szóló és ekkor hatályos 1992. évi LXXIV. törvény 28. §-ának (1) bekezdése szerint 20 % mértékű általános forgalmi adó alapulvételével) meghaladja az alperes által az ezen alvállalkozó által el nem végzett munkák miatt beszámítani kívánt követelés teljes összegét (amelyet az alperes a szakvélemény ismeretében sem módosított), ezért a perben beszerzett szakvéleménnyel bizonyított a 4 995 655 Ft összegű követelés beszámíthatósága (a szakvélemény szerint az elmaradt munkák pótlási költsége bruttó 5 769 348 Ft volt). Ezenösszegszerűsége vonatkozó szakértői megállapítást a felperes kifejezett nyilatkozatával elfogadott (52. sorszám alatti jegyzőkönyv 3. oldalának harmadik bekezdése), amivel szemben azzal érvelt, hogy ezt a **"F" Bt.** ki sem számlázta az alperesnek. Ez a védekezés nem volt alapos, mert a peres felek közötti szerződés kifejezetten ezen hiányzó munkák vonatkozásában tette lehetővé a beszámítást, arról nem is beszélve, hogy az el nem végzett munkák kiszámlázása nem is volt lehetséges.

A **"K" Bt.** hibás teljesítése miatti javítási költséget a 2007. évi árszinten bruttó 2 036 152 Ft, az értékcsökkenést pedig a 2007. évi árszinten bruttó 929 948 Ft, a 2010. évi árszinten bruttó 1 191 894 Ft összegben határozta meg a szakértő. A felperes a 2007. évi árszinten meghatározott javítási költség és értékcsökkenés nettó összegének beszámítását ismerte el a 49. sorszám alatti iratában. Az ítélet tábla egyetértett azzal, hogy mind a kijavítás költségét, mind az értékcsökkenést 2007. évi árszinten kell elszámolni, mivel az alperes kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettsége is ebben az évben volt esedékes. Tévesen hiányolta azonban az alperes, hogy az őt megillető követelés után kamatot nem számolt el az elsőfokú bíróság, mert a két követelés egybeszámítása folytán azok még az esedékesség időpontjában megszűntek a Ptk. 296. §-ának (2) bekezdése alapján, s a felperest ennél fogva csak a különbözetként jelentkező tőkeösszeg után illeti meg a kamat. Az alperest emiatt semmilyen joghátrány nem érte, hiszen a megszűnt követelés értelemszerűen nem is kamatozhat.

Az utóbb beszámítani kívánt 3 138 240 Ft „várható javítási költséggel” kapcsolatban az alperes az igényét az általa beszerzett magánszakértői véleményre és **J. J.** szakértőnek a burkolat osztályon aluli minőségére alapította. Tekintettel arra, hogy egyrészt a M-féle magánszakvélemény - túl azon, hogy az másként, mint az alperes nyilatkozata, a perben nem is volt értékelhető - következtetései a beszámítási kifogást nem alapozhatták meg (lényegesen szélesebb körben értékelte a teljesítést, mint az a felperes érdekkörébe tartozó két alvállalkozó kötelezettsége volt), másrészt a padlóburkolat osztályon aluli minősége **J. J.** szakértő részéről a **"K" Bt.** terhére megállapított értékcsökkenésen belül elszámolásra került, az ítéletábra nem látott lehetőséget ezen utólag meghatározott 3 138 240 Ft „várható javítási költségnek” a kereseti követelésbe történő beszámítására.

A leírtak miatt az alperes a **"K" Bt.**-vel szemben 2 966 100 Ft (2 036 152 Ft javítási költség és 929 948 Ft értékcsökkenés), míg a FÁZIS '93 Bt.-vel szemben - az általa a beszámításra irányuló határozott kérelmében megjelölt (Pp. 215. §-a) és a szakvélemény ismeretében sem módosított - 4 995 655 Ft, azaz mindösszesen 7 961 755 Ft beszámítására volt jogosult, ezért a felperes követelése ennyiben megszűnt a Ptk. 296. §-ának fentebb már hivatkozott (2) bekezdése szerint. Az ítéletábra ezért az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - mivel az alperes által megjelölt okból a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése nem volt alkalmazható - részben megváltoztatta, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 12 038 245 Ft-ra leszállította, ennek megfelelően korrigálta a tőkeösszegeket a különbözet erejéig, s a pernyertesség-pervesztesség megváltozott aránya szerint módosította a még mindig nagyobb részben pervesztés alperes által fizetendő perköltség és a felek által külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét.

Az alperes a fellebbezési eljárásban is nagyobb arányban lett pervesztés, ezért ő a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a jogi képviselővel eljáró felperes javára másodfokú perköltséget fizetni, amelynek általános forgalmi adóval növelt összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. Az alperes részére engedélyezett személyes illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt 1 402 300 Ft összegű fellebbezési eljárási illeték pervesztességükhöz igazodó részét a felek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek külön felhívásra megtéríteni.

Debrecen, 2012. október hó 2. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő